

Update IBR & BVD 2018

Sint-Niklaas, 8 november 2018

Stefaan Ribbens

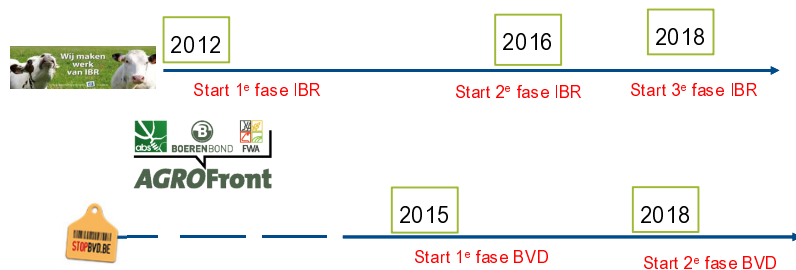

Onze missie

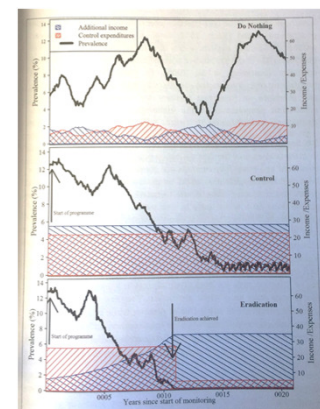
- DGZ is dé betrouwbare partner van de Vlaamse veehouder om met gezonde dieren op duurzame wijze veilig voedsel te produceren.
- DGZ wil dit realiseren door:
 - hoogkwalitatieve diensten en producten aan te bieden;
 - de brugfunctie te verzorgen tussen de overheid en de veehouder;
 - het partnerschap tussen de veehouder en zijn dierenarts te ondersteunen;
 - blijvend te investeren in medewerkers en innovatie.

Op vraag van rundveesector IBR & BVD uitroeien

Waarom IBR & BVD uitroeien?

Vb. BVD

2.138 beslagen

Min verlies/jaar: 30.842.910 euro

Kost bestrijding/jaar: 6.000 000 euro

Vrijwillig (nationaal) werkt niet!

2009: schatting 35-40% bedrijven met BVD-circulatie

1 jan 2010 tot 31 december 2014: 16,7% van de bedrijven & 4.200 transporten van opgespoorde BVD-dragers

Dierengezondheidsorg Vlaanderen

IBR

Subtitel

Stappenplan IBR

Nieuwe fase IBR-bestrijding: stappenplan Agrofront gaat van start in 2016

7 oktober 2015

Nieuwe fase IBR-bestrijding – deel 2

Sinds de aanvang van het IBR-programma in 2012 is het aantal met IBR besmette bedrijven jaarlijks gedaald.

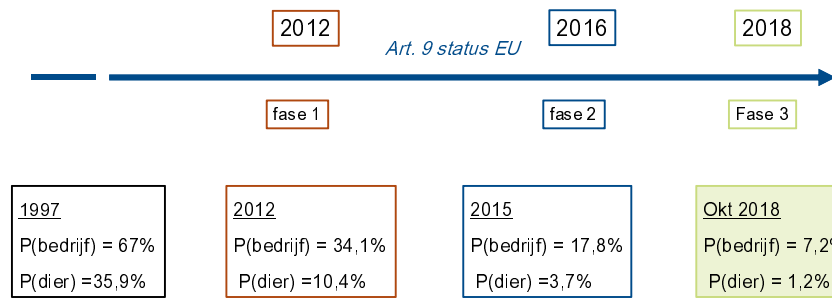
Vandaag is de rundveesector klaar voor een nieuwe fase in de bestrijding van IBR, met als doel België op termijn officieel IBR-vrij te maken. In dit artikel lichten we toe wat van de rundveesector verwacht wordt om dit doel te bereiken.

IMPACT OP BESTRIJDING?

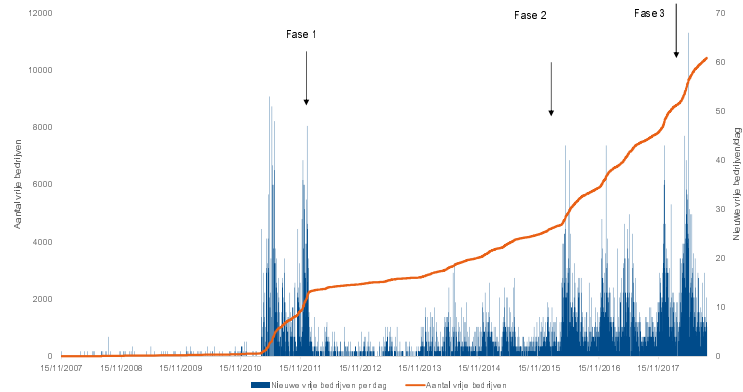

Waar staan we met IBR?

Trend IBR-vrije bedrijven

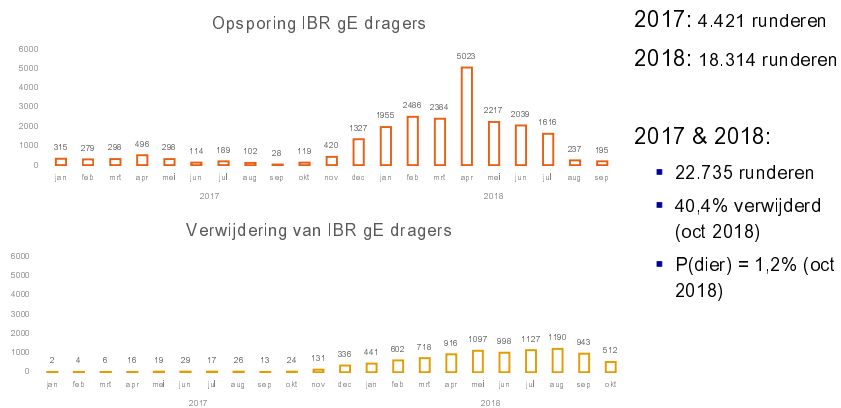
IBR-statuten oktober 2018

IBR-STATUUT	BEDRIJVEN	%	RUNDEREN	%
I2	2 161	16,6%	243 427	21,7%
I2D	404	3,1%	48 359	4,3%
I3	10 386	79,7%	825 920	73,6%
I4	83	0,6%	3 941	0,4%
TOT	13 129	100%	1 121 647	100%

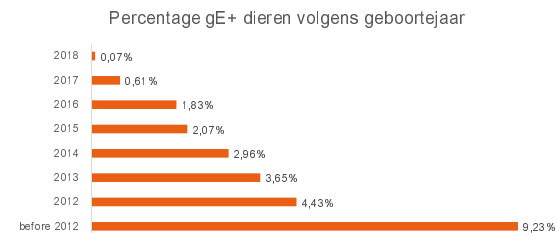
Trend: januari 2019 ± 85% van alle Vlaamse rundveebedrijven IBR-vrij !

Opsporing en verwijderen van IBR gE+ dieren

Leeftijdsverdeling IBR gE+ runderen

Bedrijven met IBR-dragers

BEDRIJVEN MET IBR-DRAGERS	AANTAL
0 IBR-DRAGERS OP 9 SEPT 2018, GE POS OPGESPOORD IN 2017-2018	708
1 IBR DRAGER	332
2-5 IBR DRAGERS	360
6-10 IBR DRAGERS	140
11-20 IBR DRAGERS	80
21-49 IBR DRAGERS	78
50-100 IBR DRAGERS	37
> 100 IBR DRAGERS	34

2017-2018: 1.769 bedrijven met IBR gE+ dieren & 229 'probleem bedrijven'

'Nieuwe' IBR-dragers ondanks vaccinatie?

- Is in feite "normaal", gezien $R_0 > 1$ OOK bij gevaccineerde populatie
- Op bepaalde bedrijven kan je slecht vrij raken mits gericht verwijderen van gE positieve dieren
- Wat is de startsituatie – met hoeveel gE POS dieren is men begonnen?
- op de meerderheid van de bedrijven Vlaanderen 'werkt' vaccinatie
 - Ofwel waren ze al IBR-vrij (70%!!!)
 - Ofwel hadden ze slechts enkele risicodieren gE POS – oudste dieren – aangekochte dieren
 - Slechts beperkte spreiding + weinig stress?

14

Risico's op IBR UITBRAAK - reactivatie

Risico van uitbraak als gevolg van reactivatie (gesloten bedrijf) en omvang van de uitbraak (verkorte tabel, uitgebreide versies op pagina 15, 16 en 17)

vaccineren	Bedrijfsgrootte (aantal runderen (n))											
	40			60			80			100		
	niet	dood	levend	niet	dood	levend	niet	dood	levend	niet	dood	levend
0	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
1	1%	1%	0%	1%	1%	0%	1%	1%	0%	1%	1%	0%
2	3%	1%	0%	3%	1%	0%	3%	1%	0%	3%	1%	0%
3	4%	2%	0%	4%	2%	0%	4%	2%	1%	4%	2%	1%
4	5%	3%	0%	5%	3%	1%	5%	3%	1%	5%	3%	1%
5	6%	3%	0%	6%	3%	1%	6%	3%	1%	6%	4%	1%
10	10%	5%	0%	11%	6%	0%	12%	6%	1%	12%	7%	1%
15	12%	5%	0%	15%	7%	0%	16%	8%	0%	16%	9%	0%
20	11%	3%	0%	17%	8%	0%	19%	10%	0%	20%	11%	0%
25	5%	0%	0%	17%	7%	0%	21%	10%	0%	23%	12%	0%
30	0%	0%	0%	16%	5%	0%	22%	10%	0%	25%	13%	0%
40				3%	0%	0%	20%	6%	0%	27%	12%	0%
50				0%	0%	0%	10%	0%	0%	25%	8%	0%
75							0%	0%	0%	0%	0%	0%
100												

■ > 80% van de seronegatieve dieren wordt positief bij een grote uitbraak (verwachting)
 ■ 20-80% van de seronegatieve dieren wordt positief bij een grote uitbraak (verwachting)
 ■ < 20% van de seronegatieve dieren wordt positief bij een grote uitbraak (verwachting)

bron: ASG - Infectieziekten, 2000

I2 probleembedrijven – plan van aanpak

- Op deze bedrijven is het regelmatig in kaart brengen van (nieuwe) gE + dieren essentieel
- Wat is de oorzaak/oorzaken van seroconversie?
- Vaccinatiebeleid - vaccinatiefouten
- Risicofactoren: – aankopen – stressfactoren – andere ziekten – huisvesting
- % gE POS dieren
- Welke dieren zijn gE POS
- Scheiding van gE POS dieren - kanalisatie

16

Risico's huidige fase bestrijding

Dalende vaccinatiegraad

Aanwezigheid IBR-virus

- nog ruim 14.000 IBR-dragers in leven op een 1000-tal bedrijven (!)
- een kleine 250 'probleembedrijven' (> 10 dragerdieren aanwezig)

Handel op Vlaamse rundveebedrijven (2017)

- 209.201 runderen afkomstig van Belgische bedrijven
- 14.039 runderen geïmporteerd
(ongeveer 55% van de dieren geïmporteerd uit landen zonder goedgekeurde IBR-programma)

Dit jaar hebben een kleine 20 bedrijven hun IBR-vrij statuut verloren

Redenen verlies IBR-vrij statuut

Met stip op één... aankoop van dieren!

⇒ verscherping handelsregels, maar opgelet met slechts één aankooponderzoek & onrechtstreekse handel!

Verder ook weidebesmettingen en ontoereikende bioveiligheid. Bedrijven met een historiek van IBR hebben een grotere kans op herbesmetting.

Tracht steeds de oorzaak van insleep te achterhalen!

Oorzaak van insleep helaas niet altijd te achterhalen wat kan leiden tot frustratie bij veehouder en dierenarts.

Insleep - kansen

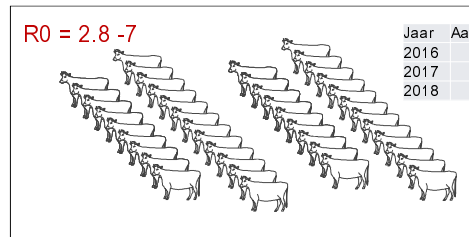
gE POS = Latente drager= 'tikkende tijdbom'

$R_0 = 2.8 - 7$

Jaar	Aantal	Aantal	%
2016	5	4308	0,12%
2017	10	6202	0,16%
2018	17	8199	0,21%

- Aankoop!!!
- (Intern)
- andere

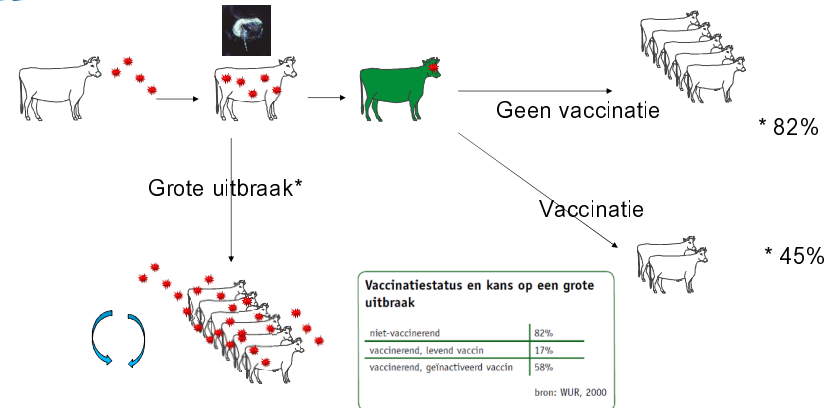
0
0% gE+

$P_{uitbraak} = 0.12/\text{jaar}$
???

4 mnd
85-96% gE+

Het verloop van IBR

Insleep – risico's

1. Aankoop – uiteraard!
2. Intern – missen van gE dragers
 1. Diagnostiek
 2. infectiedynamiek
3. Buurtbedrijven en weidebeloop
 1. aanbevelingen
4. Bioveiligheid
 1. aanbevelingen
5. andere

21

Handelsregels

NAAR VAN	I2	I2D	I3	I4
I2	Primovaccinatie bij aankomst + 2x bloedonderzoek IBR gE	Na 1/11/2018 NIET TOEGELATEN	NIET TOEGELATEN	NIET TOEGELATEN
I2D	Primovaccinatie bij aankomst + 1x bloedonderzoek IBR gE	1x bloedonderzoek IBR gE	Na 1/11/2018 NIET TOEGELATEN	Na 1/11/18 NIET TOEGELATEN
I3	Primovaccinatie bij aankomst + 1x bloedonderzoek IBR gE	1x bloedonderzoek IBR gE	1x bloedonderzoek IBR gE	1x bloedonderzoek IBR gE
I4	Primovaccinatie bij aankomst + 1x bloedonderzoek IBR gE	1x bloedonderzoek IBR gE	1x bloedonderzoek IBR gE	1x bloedonderzoek IBR gE

Opgeliet: wanneer een rund niet rechtstreeks wordt verhandeld, bijvoorbeeld via een handstataal of een markt, dient er ongewijzigd een tweede bloedonderzoek te worden uitgevoerd 28 dagen tot 50 dagen na aankomst.

Een punt van aandacht

Meeste besmettingen worden pas vastgesteld bij de jaarlijkse opvolgingstest... vaak reeds **massale seroconversie**, ook bij subklinische infecties (weinig herkenbare symptomen).

Belang van een **snelle detectie** om impact op bedrijf te beperken

- (discrete) ademhalingsymptomen
- verwerpingen
- koorts en productieverliezen

⇒ **IBR in de differentiaal diagnose!**

Vaccineren op vrije bedrijven is in vele gevallen nog steeds aangewezen!

23

IBR-bestrijding in de nabije toekomst?

Stappenplan van de sector heeft zijn vruchten afgeworpen maar we zijn er nog niet volledig:

Er zijn nog enkele belangrijke vraagstukken:

- welke ondersteuning wordt voorzien voor de huidige probleembedrijven en bedrijven die in de (nabije) toekomst hun vrij statuut verliezen?
- vanaf wanneer zal het verplicht worden om IBR-dragerdieren op te ruimen en onder welke voorwaarden zal dit moeten gebeuren?
- op welke manier zal België de artikel 10-status (I3-> I4) trachten te behalen?

24

BVD

Na vier jaar BVD-bestrijding...

... zijn een kleine 2 miljoen kalveren bij de geboorte onderzocht op de aanwezigheid van het BVD-virus. In totaal werden ruim 7.000 IPI-statuten toegekend op meer dan 2.000 bedrijven.

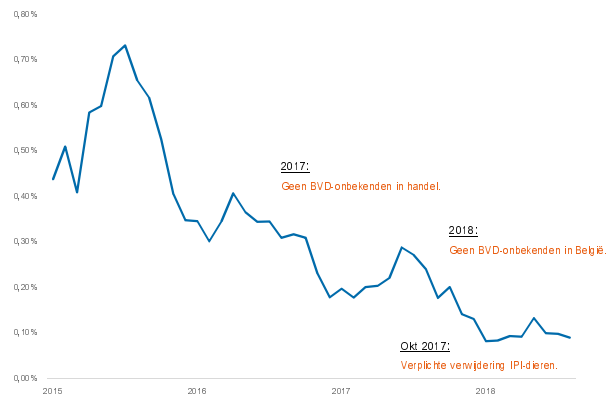
... daalde het percentage IPI-kalveren bij geboorte van 0,54% in 2015 naar 0,10% in 2018.

... heeft meer dan 99,9% van alle runderen in Vlaanderen het dierstatuut IPI-vrij.

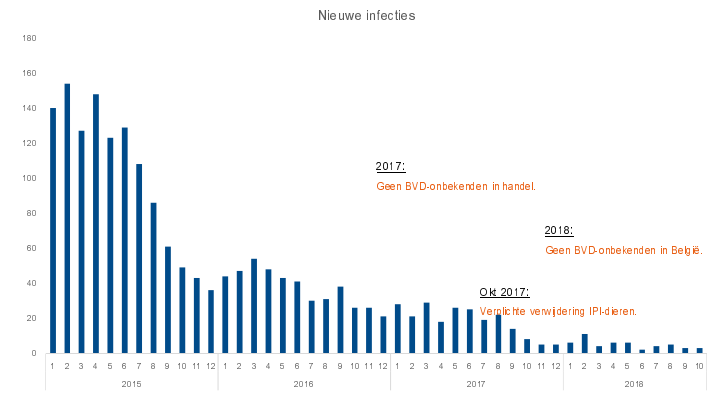
... hebben alle bedrijven sinds 1 juli 2018 een BVD-bedrijfsstatuut toegekend gekregen.

Evolutie percentage IPI-kalveren geboren

Aantal bedrijven met een nieuwe infectie

Verdeling bedrijfsstatuten BVD

Bedrijfsstatuut	Toelichting	% bedrijven
BVDH 01	BVD-besmet bedrijf, bedrijf met IPI aanwezig (<=45 dagen na toekenning IPI-statuut)	0,1%
BVDH 03	BVD-besmet bedrijf, bedrijf met IPI aanwezig (>45 dagen na toekenning IPI-statuut)	0,1%
BVDH 13	Bedrijf met BVD-onbekenden	0,2%
BVDH 21	Bedrijf zonder historiek van BVD-besmetting, maar nog niet BVD vrij	3,4%
BVDH 22	Bedrijf met historiek van BVD-besmetting, nog niet BVD-vrij	2,1%
BVDH 31	BVD-vrij met serologische bewaking	0,0%
BVDH 34	BVD-vrij met virologische bewaking	94,1%

Na 4 jaar bestrijding hebben **94% van de bedrijven in Vlaanderen een BVD-vrij beslagstatuut.**

En nu? Virologische of serologische bewaking?

29

Wat houdt het BVD-vrij beslag statuut juist in?

12 maand

“BVD vrij-beslag” statuut:

- alle runderen op het beslag zijn IPI-vrij
- Geen “BVD-onbekenden” aanwezig de voorbije 12 maanden
- geen virologisch positief onderzoeksresultaat op dit bedrijf de laatste 12 maanden

BVD-vrij BEDRIJF

‘Kan’ stoppen met systematisch virologisch onderzoek nieuwgeboren LBO Vlaanderen houden pleidooi voor eartochten

Verlies BVD-vrij statuut (tot 8 nov)

Maand	aantal bedrijven verlies
jun	5
jul	4
aug	12
sep	6
okt	8
nov	2
TOT	37

CSI BVD !?

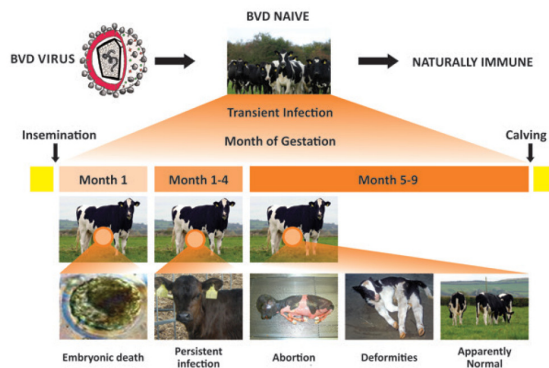
Belangrijk om bij elke nieuwe besmetting **de oorzaak van infectie trachten te achterhalen** om persistentie van het virus in de rundveepopulatie tegen te gaan.

- Bepaal tijdsperiode waarin kalf werd blootgesteld aan het virus in utero.
- Bepaal de locatie van de blootstelling. Zijn er nog IPI's te verwachten?
- Tracht de oorzaak van de besmetting te achterhalen.
- Neem de gepaste maatregelen en evalueer de bioveiligheid van het bedrijf.

32

Tijdstip van infectie?

33

Wat zegt de wetgeving?

Behoud BVD-vrij beslagstatuut indien

- 1) alle aangevoerde dieren IPI-vrij zijn;
 - 2) alle kalveren geboren uit moederdieren die de laatste 280 dagen voor kalving werden aangekocht virologisch onderzocht worden en het statuut IPI-vrij door onderzoek krijgen (belang Trojaanse koe);
 - 3) één van volgende bewakingssystemen wordt toegepast op het bedrijf
 - ofwel een virologische bewaking van alle nieuwgeboren kalveren
 - ofwel een jaarlijkse serologische bewaking van een selectie dieren
- geen combinatie van een (gedeelte)l ijke virologische en serologische bewaking voorzien in de wetgeving!

34

Voorwaarden serologische bewaking = INGEWIKKELD!!!

Jaarlijkse steekproef bestaande uit **minstens 10** en **maximum 20** dieren uit de leeftijdscategorie 9 tot 14 maanden en geboren op het bedrijf.

De dieren die bemonsterd worden mogen geen antistoffen hebben voor BVD

- **niet gevaccineerd, geen maternale antistoffen!!**

Het statuut BVD-vrij met serologische bewaking blijft behouden indien **alle onderzoeken negatief** zijn!

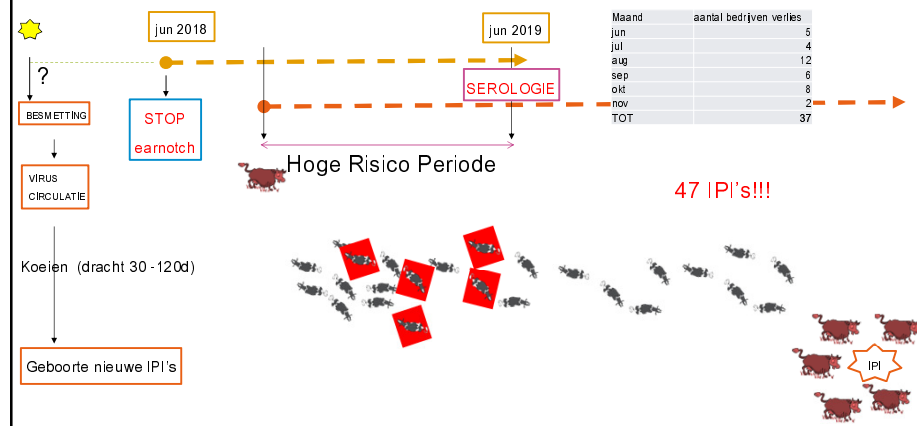
-In geval van een ongunstig resultaat (= opschorting statuut):

- Alle kalveren geboren na de laatste gunstige serologische bewaking virologisch testen.
- Virologische bewaking 12 maanden aanhouden.

35

Wat gebeurt er mogelijks bij stoppen virologisch onderzoek

Wat betekent dit concreet?

Op 'elk moment' moeten **minstens 10 dieren tussen 6 en 18 maanden oud** aanwezig zijn op het beslag. Een **populatie jongvee zonder antistoffen geboren op het beslag** tegen het BVD-virus is bovendien vereist om geen onnodige kosten teweeg te brengen. (33%)

Standpunt rundveesector: stimuleren virologische bewaking gezien nog steeds risico's aanwezig. Daarom is er momenteel een **tussenkost van €2 per eamotch** voorzien. Hierdoor is het economisch pas rendabel om een serologische bewaking te doen wanneer er **rond de 110 kalvingen** op jaarbasis zijn (6%).

VIROLOGISCHE BEWAKING meest aangewezen voor merendeel van de veehouders!!

37

Diergezondheidszorg Vlaanderen

Vragen?

Contactgegevens:

tel. 078 05 05 23 | e-mail: helpdesk@dgz.be | www.dgz.be